Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛЮТОГО, 1957. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 20, 1957. No. 34. VOL. LXIV.

У ВАШИНҐТОНІ РАДЯТЬ НАД СПРАВОЮ САНКЦІЙ ПРОТИ ІЗРАЇЛЮ

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕРВАВ НЕСПОДІВАНО ВАКАЦІЇ, ЩОБ ВІДБУТИ НАРАДИ З НІКСОНОМ І ДОЛЛЕСОМ І З ПРЕДСТАВНИКАМИ КОНҐРЕСУ В СПРАВІ СЕРЕДНЬО-СХІДНЬОЇ КРИЗИ.

Вашинґтон. — У вівторок, дня 19-го лютого президент Айзенгавер перервав несподівано свої вакації в Томасвілл у Джорджії і вернувся до Вашинґтону, щоб відбути наради з членами уряду і репрезентантами Конґресу. Пресовий офіцер Білого Дому Гаґерті заявив, що вернувся Президент до Вашинґтону не з огляду на вийняткову ситуацію, але у зв'язку з розглядом справи Середнього Сходу в Об'єднаних Націях. На середу 20-го лютого Президент запросив на окрему нараду представників обидвох палат Конґресу, щоб обговорити з ними справи зв'язані з кризою, яка виникла внаслідок відмов Ізраїлю вивести війська з окупованих єгипетських територій. В конґресових колах трактують ситуацію, як дуже поважну. Під час наради з представниками Конґресу през. Айзенгавер має з'ясувати американські заходи на той випадок, якщо Об'єднані Нації вирішать застосувати санкції проти Ізраїлю, що може статися вже в четвер цього тижня, то ЗДА мусіли б приєднатися до них і виступити проти Ізраїлю. В політичних колах сподіваються, що Президент обстоюватиме тип щодо цих нарад застосування санкцій не тільки проти Ізраїлю, але теж і проти інших держав, які не виконують резолюцій ОН, зокрема теж і проти Єгипту. — У зв'язку з цим ізраїльський уряд сповістив американського амбасадора в Єрусалимі, що Ізраїль готовий вивести свої війська, якщо він одержить гарантію вільної плавби Суезьким каналом і якщо до Гази не вернуться єгиптяни, але до неї будуть введені війська ОН. В нарадах Президента з репрезентантами Конґресу братимуть участь віце-президент Нiксон, державний секретар Доллес, провідники конґресових партій, як теж провідні члени закордонних, військових і бюджетових комісій Сенату і Палати Репрезентантів.

Нiксон відвідає Етіопію і Судан

Хартум. — Судан звернеться до З'єднених Держав за економічною і військовою допомогою — заявив суданський прем'єр Абдуллаг Халіл. Він оприлюднив, що американський віце-президент Ричард Нiксон прибуде 14 березня ц. р. до Хартуму, відвідавши безпосередньо перед тим Етіопію. Саме напередодні згаданої суданської заяви, етіопський цісар Гайле Селассе заявив свою солідарність із середньо - східнім пляном президента Айзенгавера, оскаржив Єгипет у підривній роботі на терені Етіопії та заповів, що Етіопія прохитиме в Америки більшої грошової і військової допомоги. Суданський прем'єр був обережний у виславах щодо Єгипту та заявив, що Судан хоче жити в приязні з Єгиптом. Проте Судан так само є прихильний Заходові і ворожий до комуністів та схиляється радше до політики арабського Іраку, ані ж Єгипту. Приїзд віце-президента Ричарда Нiксона до Етіопії і Судану зв'язаний із його офіційною подорожжю до Африки, на проголошення державної самостійности Золотого Побережжя в дні 6-го березня ц. р. Він репрезентуватиме там З'єдинені Держави. Суданський прем'єр скаржився на величезні втрати, що їх Судан зазнав від заблокування Суезького каналу, що припинило експорт суданської бавовни до європейських країн.

Джевітс домагається полегшання іміґраційного закону

Ню Йорк. — Республіканський сенатор Джекоб К. Джевітс промовляв на річних зборах жидівського допомогового комітету „Гаяс" і домагався, щоб Конґрес ухвалив іміґраційний законопроєкт, який вніс уряд президента Айзенгавера. На думку сенатора Джевітса ухвалення цього законопроєкту лежить в інтересі ЗДА і всього вільного світу. Той закон збільшить число фахових робітників в цій країні і одночасно покаже світові, що ЗДА є захистом для всіх поневолених людей комуністичною тиранією. — Одночасно конгресмен Джан Д. Дінґелл повідомив у Вашинґтоні, що вносить нові три законопроєкти, які вможливлять політичним втікачам з Европи приїзд до ЗДА на постійний побут. Згідно з цим законопроєктом кожного року мало б право приїздити до ЗДА 30.000 політичних втікачів поза квотою. Крім того другий його законопроєкт пляпус змінити квоти в іміґраційному законі.

НАРАДЖУЮТЬСЯ В СПРАВІ КИПРУ

Міністер закордонних справ Греції Евангельос Авероф-Тоссіца (праворуч) конферує з грецьким амбасадором до Об'єднаних Націй Крістіяном Паламасом (ліворуч) перед сесією політичної комісії ОН, на якій мають розглянути справу Кипру.

СПРАВА КИПРУ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ОН

Об'єднані Нації. — Греція підтримує терористичну акцію на Кипрі проти англійської адміністрації, постачаючи терористам гроші, зброю, амуніцію і пропаґандивну літературу та робить це не для добра населення Кипру, а щоб прилучити Кипр до грецької держави, — з таким обвинуваченням виступив в понеділок 18 ц. м. перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй англійський представник Аллан Нобл, як перший промовець у великій дебаті над проблемою Кипру. Англія зголосила теж окрему резолюцію, в якій закликається грецький уряд „вжити відповідних заходів, щоб припинити підтримування і заохочування Грецією тероризму на Кипрі". Репрезентант Англії боронив вислання з Кипру греко-православного архиєпископа Макарія, який, за кипрською пропаґандою, був водночас політичним лідером кипрських греків; англійці арештували його 9 березня мин. року й депортували на острівець на Індійському океані. Нобл виступив проти Греції, що вона послаблює оборонний стан вільного світу своїм становищем в справі Кипру. Загр грецький міністер закордонних справ Евангельос Авероф заперечив, наче б Греція давала зброю кипрським революціонерам. Він твердив, що останні два роки, що їх Об'єднані Нації призначили для мирної розв'язки кипрської проблеми у безпосередніх переговорах між Англією і кипрським населенням, Англія використала для встановлювання на Кипрі режиму кривавої диктатури. Він протестував проти того, щоб Кипр вживати, як плацдарм для англійських імперіялістичних цілей, як це сталося в останній виправі проти Єгипту. Він зголосив в імені Греції власну резолюцію, щоб Генеральна Асамблея покликала з-поміж своїх членів 7-членну Комісію для ствердження фактичного стану на Кипрі у тісній співпраці з урядами Англії і Греції і щоб та Комісія на наступній сесії Генеральної Асамблеї склала звідомлення. Як третій промовець виступав турецький міністер Селім Сарпер, солідаризуючися з англійськими закидами і виступав проти Греції. Він підкреслював, що Кипр віддалений від турецької Малої Азії на 45 миль, а від Греції на 700 миль. Дебати над проблемою Кипру продовжуються.

Ведуться переговори між Францією і Тунісією

Туніс. — Французький секретар закордонних справ (становище рівне віце-міністрові) Моріс Фор вернувся в минулий понеділок з триденних переговорів, що їх ведено в столиці Тунісії, Туніс. Це був перший високий французький державний урядовець, який відвідав Тунісію, яка рік тому здобула від Франції самостійність. Проте в тому першому році державного існування Тунісії прийшло було відразу до значного погіршання взаємин з Францією внаслідок перехоплення французами літака, який віз з Мароко до Тунісії п'ятьох головних альжирських націоналістичних діячів, що мали переговорювати з туніським прем'єром Габібом Бурґібою можливості альжирсько-французького замирення. Тоді Мароко і Тунісія зірвали були дипломатичні взаємини з Парижем, але потім атмосфера трохи прохолола і прийшло заспокоєння. У цих останніх переговорах найбільш спірною справою було перебування на території Тунісії 30.000 французького війська. Тунісія погоджується на французький ґарнізон в морській базі французів в Бізерт, але настоює, щоб Франція решту війська забрала геть.

Королеву Єлисавету ентузіястично вітали в Портуґалії

Лісбона. — Президент Портуґалії Франсіско Льопез, прем'єр і фактичний диктатор країни д-р Антоніо де Олівейра Салязар і непроглядні маси народу привітали англійську королеву Єлисавету II, коли вона в понеділок 18 ц. м. висіла на беріг, щоб розпочати офіційні відвідини. Королева прибула до Портуґалії літаком ще в суботу, прилетівши назустріч свому чоловікові, Князеві Единбурському, який п'ять місяців подорожував по світі. Вони перевели суботу й неділю на яхті „Британія" у приватному характері. Приїзд англійської королеви з відвідинами до Портуґалії є маніфестацією приязни, існуючої між тими двома країнами від сторіч. Часописи пригадують про цю нагоду, що ще в 1147 році англійська фльота помогла Портуґалії у обороні проти мавретанських арабів, а в 1385 році Англія знову поспішила Портуґалії з допомогою проти Кастилії. Королева, що замешкала в палаці Квелюз прийняла м. і. дітей з місцевої англійської школи. Вона прийняла на авдиєнції також претендента до еспанського престолу Дон Хуана, що живе постійно в Портуґалії.

Портові вантажники ще не почали праці

Ню Йорк. — У вівторок 19-го лютого портові вантажники в портах східнього узбережжя ще не почали праці, хоч ще в неділю 17-го лютого прийшло до порозуміння між ними і представниками власників кораблів. Праці не відновлено тому, що прийшло до непорозуміння між місцевими відділами Міжнародної Спілки Вантажників і працедавцями в портах Балтимору, Филаделфії і Норфолку. Внаслідок цього ще й надалі спаралізовані порти на сході, починаючи від стейту Мейн до Вірджінії. Подібне непорозуміння не дозволило почати працю в портах Ню Йорку — Ню Джерзі. Гадають, що тут не почнеться всаслідок праця, пока працівники не зможуть голосуванням потвердити умов порозуміння. Голова Спілки Вантажників капітан Вільям В. Бредлі заявив 18-го лютого, що 19-го лютого не буде праці в портах, але дві години пізніше він сказав, що почнеться праця в Ню Йорку, якщо прийде до порозуміння в Филаделфії, Балтиморі і Норфолку. — В Ню Йорку триває страйк буксирників, який почався 18 днів тому. Здавалося, що страйк закінчиться 18-го лютого, але виринули нові непорозуміння, і буксирники далі не працюють. Внаслідок цього страйку відчувається брак оливи до опалювання домів, хоч армія обіцяє відступити свої запаси для цивільного населення.

Довгий вишкіл — це „поцілунок смерти" для ґвардії — каже генерал Волш

Вашинґтон. — Емеритований генерал Еллард А. Волш, який є головою Товариства Оліки над Крайовою Ґвардією, зізнавав в Підкомісії Збройних Сил Палати Репрезентантів і заявив, що запропонований 6-місячний примусовий вишкіл для ґвардистів — це є „поцілунком смерти" для цієї частини збройних сил ЗДА, бо молодь не буде горнутися до неї, і внаслідок цього треба буде її зліквідувати. Генерал Волш домагався на цій підкомісії, щоб ґвардисти відбували тільки 11-тижневий примусовий вишкіл, а пізніше його доповнювали під час кількох тижня та на вакаціях кожного літа. Але те становище ген. Волша противиться зарядженням Президента, згідно з яким всі вояки Крайової Ґвардії — від 1-го квітня цього року відбуть 6-місячний вишкіл. Волш заперечував також твердження секретаря оборони Чарлза Е. Вилсона, що ґвардія була частиною, в якій ховалися під час війни в Кореї ті, які не хотіли йти на фронт.

Король Савд відвідує північну Африку

Рабат. — В минулу неділю саудійсько-арабський король Савд закінчив відвідини в Еспанії та в той же день прибув з візитою до марокканського султана Мохаммеда У до Рабату. В Еспанії король Савд цікавився особливо залишками арабської культури, головно архітектури, після арабського володіння на Піренейському півострові (воно закінчилось в 1492 році, з упадком останньої фортеці Ґренади), а в політичних розмовах король Савд буцімто цікавився ролею, яку могла б грати Еспанія, як посередник між арабськими країнами і Заходом. На ту саму ролю претендує — за часописними вістками — й марокканський султан Мохаммед У, що добре знає Францію і має найтісніші зв'язки з Францією та Еспанією та підтримує теж у приязних взаєминах з З'єдиненими Державами. Король Савд відвідав теж Тунісію і Лібію. У Рабаті султан Мохаммед У улядив парадне прийняття короля Савда на східній лад, хоч більшість його міністрів виступили в європейських одягах. У церемоніяльній процесії вулицями, у відкритому авті їхала м. ін. найстарша донька султана Лялля Аіша — також в європейській сукні і без серпанка на обличчі.

Бріджес хоче зменшити бюджет на 3.3 більйони

Вашинґтон. — Голова Республіканського Сенатського Політичного Комітету сенатор Стайлес Бріджес заявив, що федеральний бюджет треба б зменшити на 3,300.000.000 долярів. Він твердить, що запропонований Президентом бюджет в сумі 71,800.000.000 долярів є завеликий, і що його зменшення не шкодитиме безпеці цієї країни і найконечнішим потребам для діяльности окремих урядових аґенцій. Та сенатор Бріджес свідомий того, що в Конґресі є сильні голоси за те, щоб не зменшувати федеральних видатків, але все ж таки повинна знайтися таке число членів Конгресу, яке погодилося б принаймні на те, щоб бюджет на 1958 рік зменшити хоч на 2,500.000.000 долярів. Зменшення бюджету влегшило б боротьбу проти інфляційних тенденцій в економії країни.

Конґресмен Віттен пропонує продавати харчі комуністичним державам

Вашинґтон. — Голова Підкомісії Видатків в Палаті Репрезентантів Джеймі Л. Віттен заявив, що ЗДА пропонує продавати свій запас харчів ССCР і іншим східньо-европейським країнам. Свій погляд він передав цій підкомісії в формі звіту про свою тритижневу подорож по ССCР і інших комуністичних країнах. Конґресмен Віттен заявив, що ССCР — це „ґрупа республік із 19-го віку, яка хотіла б конкурувати з державами 20-го віку". Найслабше розвинене рільництво є „найбільшою слабиною" держав поза залізною заслоною. Він гадає, що добре було б, якби ЗДА „могли видавати надвишку своїх харчів ССCР в заміну за стратеґічні матеріяли". Конгресмен Віттен гадає, що департамент рільництва і державний департамент повинні змінити свої наставлення до торгівлі з комуністичними державами. Він є за те, щоб ЗДА не зменшували воєнної допомоги Югославії, бо це могло б вільшити зв'язки тієї країни з Москвою.

Єгипет підраховує свої воєнні втрати

Каїро. — Єгипетський уряд від тижнів підраховує втрати в людях і майну, що їх зазнав безпосередньо і посередньо від англо-французького висаду в Порт Саїді і Порт Фуаді та від ізраїльського наступу на Синайському півострові. Береться при цьому в рахубу не тільки людські жертви й претенсії родин поляглих та поранених, але шкоди, заподіяні на збомбардованих летовищах, понищені шляхи, інсталяції, села й склади. Окрему куди вищу суму становлять втрати, що їх зазнала внаслідок воєнних дій єгипетська економіка. Наприклад, три міста, Порт Саїд, Ізмаїль і Суез, положені над Суезьким каналом, вже понад три місяці цілком завмерли, бо життя в них залежне виключно від руху по Суезькому каналі. Припинення того руху Єгипет приписує теж Англії і Франції, бо це вони, мовляв, „примусили" Єгипет, для цілей самооборони, затопити в Суезькому каналі коло 50 кораблів і провалити туди два мости, щоб заблокувати рух. Ясно, що від трьох місяців, замість користати з прибутків із корабельної плавби каналом, Єгипет має ще кошти при його „розблокуванні", хоч очищувальні роботи ведуть і фінансують Об'єднані Нації. Коли Ізраїль відтягає свої війська з Синайського півострова, вони ще нищили за собою. Єгиптяни обраховують втрати в одній тільки південній частині того півострова на 5,750.000 долярів.

Армія випробовує нові керовані ракети

Вашинґтон. — Команда армії повідомляє, що це в цьому місяці випробовуватиме керовану ракету середнього засягу на своєму дослідному полі на Флориді. Ця керована ракета називається „Юпітер". Минулого року на тому полі випробовували далекосяжну керовану ракету, і тоді вона мала пролетіти 3.000 миль. Середнього засягу ракети можуть летіти тільки 1.500 миль. Армія і надалі продукує і випробовує керовані ракети, хоч секретар оборони приділяє їх команді летунства, коли вони вже випробовані.

Совєтського шпигуна Собеля відвезли до шпиталю

Ню Йорк. — 53-річного Джека Собеля, заарештованого за шпигунство в користь ССCР, 18-го лютого відвезли з в'язниці на психіятричний відділ шпиталю „Белвю", бо він був захворів у в'язничній келії. Собель, його дружина Мира і Джеков Альбам були заарештовані 25-го січня за те, що збирали секретні відомості про оборону ЗДА і передавали їх через совєтських аґентів до Москви. Минулого тижня Собеля перевезли з тюрми в Менґетгені до в'язниці в Бронксі, Н. Й. Вранці 18-го лютого о год. 8.55 тюремна сторожа знайшла його непритомного коло ліжка і під сильною ескортою відставила до шпиталю „Белвю". Ще в тюремнім шпиталі ствердили, що Собель, мабуть, хворіє на кровотечу мозку.

В СССР плянові "лови на шпигунів"

Москва. — Совєтська внутрішня пропаґанда зосередилась тепер на перестороґах проти „шпигунів і саботажників" — стверджують чужинні кореспонденти з Москви. Заклики до „посиленої сторожкости" йдуть впарі з закликами до збільшеної „партійної дисципліни". Для підсилення цієї пропаґанди і зацікавлення цією тематикою, совєтське радіо і совєтська преса раз-у-раз приносить „сповіді" здогадних „американських шпигунів", які ніби самі позголошувались до совєтської влади та оповідають, як їх американці „вишколювали" й перепачковували до СССР для ведення шпигунської роботи. За коментарями закордонних кореспондентів із Москви, совєтський уряд рішився повести таку зорганізовану пропаґанду, щоб протидіяти нібито небезпечним для режиму опозиційним настроям та водночас протидіяти фактичному викриванню совєтських шпигунів на Заході. Ця теперішня гістерична нагінка в Совєтах проти здогадних шпигунів і саботажників все ж позбавлена того масового терору, який був прикметний для сталінського періоду панування — стверджують коментатори.

В АМЕРИЦІ

● Племінник президента Айзенгавера, Ірл Д. Айзенгавер вступив до армії як рекрут в Шикаґо. Він має 20 років і є сином Ірла Д. Айзенгавера старшого, видавця часопису і директора банку в Врукфілді, Іллиной. Він служитиме три роки в Сиґналізаційному Корпусі.

● 25-річна Ґертруд Волш, мати 6-річного хлопця, заявила, що продасть за 2,000 долярів дитину, яка має в неї народитися, щоб за ті гроші визволити з в'язниці свого чоловіка Германа. Герман Волш сидить в тюрмі за те, що продав авто, за яке не виплатив повної його вартости. Він хворів і утратив працю.

● Чоловік Марґарет Труман (тепер Марґарет Деніелс), співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс", повідомляє, що його дружина сподівається стати матір'ю в липні цього року.

● 14-річний Ґабріел Аґілєка з Стактону, Каліф., що 10 місяців тому внаслідок гострої кровотечі утратив мову, раптом заговорив до свого трирічного брата Діка. Лікарі твердять, що ця недуга може спричинити німоту на кілька років.

● Конґресмен Тор С. Толефсон вислав до Морської Адміністрації листа, в якому домагається приспішити будову атомового торговельного корабля, на який ще минулого року Конґрес ухвалив фонди.

● У Ню Йорку в „Вебстер голі" 17-го лютого відзначено 39-ті роковини литовської самостійности. Присутніх було до 1,000 осіб. Промовив демократичний конгресмен із Пенсилвенії Деніел Дж. Флад, який сказав, що литовці „не зможуть жити як самостійна нація під урядом своїх зрадників Квіслінґів".

Конґресова комісія оскаржує Міллера в образі Конґресу

Вашинґтон. — Конґресова Комісія для Розгляду Протиамериканської Діяльности оскаржує письменника-драматурга, чоловіка кінової зірки Мерилін Монро, в образі Конґресу. Міллер 21-го червня 1956 року зізнавав перед цією комісією і відмовився подати прізвища тих комуністичних письменників, які в 1947 році були разом із ним на комуністичних зборах в Ню Йорку. Міллер заявив, що він сам ніколи не був комуністом ані не виконував наказів комуністів, але признався до того, що мав багато знайомих комуністів. Він сказав також, що тепер зовсім не підтримував би комуністичної програми, але за порадою адвоката заявив: „Моє сумління не дозволяє мені виявити прізвище іншої особи і спричинити їй тим клопіт". Міллер не покликувався на п'яту поправку до Конституції, тільки заявив, що має право не відповідати на запити, які не відносяться до його особи.

Совєти видають великі суми грошей на заглушування вільного радія

Ню Йорк. — Колишній головний командант НАТО і теперішній президент Американського Червоного Хреста генерал Алфред М. Ґрунтер заявив, що СССР видає більше грошей на заглушування радіових авдицій, ніж вільний світ видає на самі ці авдиції. Ґрунтер заявив, що західні держави мусять мати не тільки сильні збройні сили, але також і економічну та психологічну єдність. „СССР, казав генерал Ґрунтер, видає величезні суми на здобуття симпатії та на пропаґанду між державами всього світу". На думку Ґрунтера, Совєти видають річно від трьох до чотирьох більйонів долярів на пропаґанду, а ЗДА проєктують видати річно на свою інформацію тільки 125 мільйонів дол.

● Департамент рільництва повідомив, що запаси масла, які досі безплатно видавали на допомогу біднім в цій країні, вже вичерпані. Три роки тому цього масла було на складах 400.000.000 фунтів.

У СВІТІ

● З Польщі масово втікають жиди, побоюючись щораз гостріших проявів антисемітизму. Понад 25,000 жидів звернулося до уряду з просьбою дати їм дозвіл на виїзд за кордон. Усіх жидів у Польщі перед війною було 3,500,000, а тепер є від 35,000 до 70,000. Докладної статистики нема. Часопис „По простy" признає факт антисемітизму в Польщі і пояснює його тим, що ключові становища в таємній поліції, в партійній комуністичній бюрократії і в установах пропаґанди мали жиди, що їх польський загал вважає за спричинників усіх лих.

● Мадярський уряд рішив продовжувати репатріяційну акцію на терені Австрії спеціяльними комісіями, дармащо дотеперішні висліди праці тих комісій гірше, як мізерні. На 1,000 втікачів, запрошених комісією для розмов про репатріяцію, прийшло 8, із них лише троє прийняли пропозицію.

● Єгипетську феміністку, 37-річну Дорію Шафік на 11-ій день добровільного голодування привезли з шпиталю додому чи вмираючу її чоловіка, адвоката в Каїро, який сподівається, що їхні дві доньки умовлять матір перервати голодівку. Дорія Шафік демонструє своєю голодівкою проти окупації Ізраїлем Гази і проти диктаторської системи Нассера. Ані Ізраїль, ані Нассер не взяли собі до серця тієї демонстрації і байдужі до долі завзятої жінки.

● Національно - китайський прем'єр Ю-і „запросив" комуністичного китайського прем'єра Чу Ен-лая прибути на Формозу і „спокійно там жити", якщо йому надокучив комунізм. Ці „запросини" прийшли у відповідь на заяву Чу Ен-лая, що націоналістичний китайський президент, маршал Чіянґ Кай-шек міг би стати віце-прем'єром в комуно-китайському уряді, і ґубернатором Формози, (якщо погодився б „об'єднатися" з комуністами.

● У Південній Африці вже шостий тиждень автохтонні мурини бойкотують автобуси, протестуючи проти підвищення ціни на квитки на 1 пенні і — прицій нагоді, проти сеґреґаційної політики уряду, стосованої в автобусах. У зв'язку з цим страйком заарештовано 5,000 осіб. Наслідки страйку дуже прикрі для економічних кругів краю, бо чорні робітники мусять ходити довгими годинами пішки до праці.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТИЖДЕНЬ БРАТЕРСТВА

Тиждень від 17 до 24 лютого проголошено в цій країні як Тиждень Братерства. Влаштовує його рік-річно Крайова Конференція Християн і Жидів з президентом Айзенгавером, як почесним головою, а завдання його — звернути увагу загалу на необхідність кращого порозуміння та тіснішої співпраці між групами різних рас, релігій та різного етнічного походження.

Тиждень Братерства, зокрема, відзначається в Ню Йорку рядом різних імпрез і акцій. Ню Йорк — це справжній новітній „Вавилон", де мешкають представники всіх рас, релігій, мов та етнічного походження, скільки існує їх на світі. А проте, населення цього кількамільйонового міста живе не тільки в мирі, але й є одним з наймаркантніших прикладів американського розвитку і проґресу. Це ще далеко не означає, що в цій співпраці найрізноманітніших груп вже все в порядку і що не потрібно поліпшень. Саме для тієї цілі призначений Тиждень Братерства, а посадник міста Роберт Вагнер у своїй проклямації з цього приводу визначає вимовно його мету: „змагати до повної, щоденної практики братерства людей під батьківством Бога".

Коли мова про таке розуміння братерства, то Америка є напевно найбільш передовою країною не тільки у внутрішньому, але й міжнародному відношенні. Америка не знає ненависти ані до народів, ані до країн, а її принцип, що всі люди створені рівними — не пуста фраза, а практикована життьова засада. І все ж Америка влаштовує Тижні Братерства, щоб ці свої ідеали скріпити й поширити.

Як дуже придалися б такі не то тижні, але й цілі роки братерства для інших народів, в тому числі й для нашого, українського. Братерство — це те єдиномисліє, яке стало для нас мрією, в якому всі ми добачаємо спасіння, але якого нам так важко добитись. Замість „братерства людей під батьківством Бога", у нас навіть в найбільшому нещасті „людина для людини є вовком".

Американські поняття братерства прийнялись у великій мірі і між американськими українцями. Саме на цих ідеалах братерства заснований Український Народний Союз та інші братерсько-запомогові організації, що разом становлять базу і стрижень нашого національного життя в цій країні. Не диво, що саме в цій країні українці зуміли сконсолідуватись в одному політичному представництві, не зважаючи на всі свої внутрішні розбіжності в поглядах на поодинокі справи чи всілякі інші суперечності.

Очевидно, що й ми в цій країні ще далеко не досягнули ідеалу братерства, як не досягнула його ще й вся американська нація. Через те і влаштовується окремі тижні братерства. Проте, справа не так в ідеалі, як в щирому й практичному змаганні до нього, бо й самі ідеали є радше сумою змагань до них. Американський Тиждень Братерства та його цілі повинна мати на увазі і наша американсько-українська спільнота. Вона повинна, зорганізовано й індивідуально, старатись поширити й перенести дух американського братерства і на своїх земляків в інших країнах та на інших континентах.

ПРАКТИЧНА ПОТРЕБА КОНСОЛІДАЦІЇ

Про консолідацію та створення одної авторитетної української політичної репрезентації у вільному світі вже стільки написано і сказано, що навряд чи до того можна ще щонебудь додати. Тим сумніше, що справа здійснення такої репрезентації ще й сьогодні тупцює приблизно на тому самому місці, де була вона тоді, як про неї починалось говорити. Все ж таки до речі буде навести ще один із безлічі арґументів, які заохочують до дальших зусиль у створенні одного репрезентативного виразника української політики у вільному світі, не зважаючи на всі дотеперішні невдачі та на всю теперішню безвиглядність.

Цим арґументом може послужити факт, що Програмовий комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй відмовився скреслити з порядку нарад Асамблеї справу большевицької інтервенції на Мадярщині, і тим самим ця справа таки опиниться на нарадах цієї міжнародної організації. Американська преса, коментуючи прихильно це рішення, звертає увагу на те, що розгляд справи Мадярщини повинен стати тлом для розгляду справи всіх поневолених Москвою народів, і що їх існуючі у вільному світі вільні дипломатичні місії чи політичні репрезентації повинні дістати нагоду сказати своє слово в цьому міжнародному парляменті. Очевидно, що такий коментар ще не означає, що так справді буде, але раніше чи пізніше таке може статись. Хто ж тоді, яка українська політична репрезентація, мала б забрати голос в імені України, щоб їй такого права не відмовляли, крім ворогів, ще й самі українські конкуренційні репрезентації?

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

КОНҐРЕСОВА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

Цими днями Конґрес дістав на розгляд звіт за фіскальний, 1956-ий рік від своєї особливої інституції — Конґресової бібліотеки.

Про Конґресову бібліотеку знає сьогодні весь світ. Але мало хто думає про те, що прикметник у її назві має правдиве значення, а не тільки імпонуючу декорацію. Мало хто знає про те, що обслуговування Конґресу це перше й головне завдання цієї бібліотеки. Про це виразно каже конґресовий бібліотекар Мамфард у своєму звіті, і хвалиться, що це обслуговування досягло знову рекордового рівня.

Коли народилася була нова Північно-Американська держава, не було в цій країні надто багато людей з особливою освітою, якої вимагала законодавча діяльність. І до того нарід посилав і посилає до Конґресу представників з усіх закутин країни, колись теж із піонерських областей. Одним з таких був і славний „Король Дикого Пограниччя" Дейві Крокет, такий популярний тепер герой фільмів, каміксів чи промислових знаків. Він напевно знав краще полювання на ведмедів чи червоношкірих, ніж законодавство. Так, багато з цих піонерів американського законодавства були прості люди. Але вони мали здоровий глузд, який казав їм, що потрібне їм знання — замкнене в книзі.

Тому ще 1800 р. Конґрес видав закон про заснування Конґресової бібліотеки. Перший друкований каталог її вміщував 964 книжки. А коли в бібліотеці назбиралося вже три тисячі книжок, вона згоріла разом з Капітолем від британського вогню в 1814 р.

Незабаром вона відновилася. Вона вже ставала необхідною потребою законодавців і розвинулася в особливу інституцію, в постійне джерело інформації, в свого роду конґресову енциклопедію. Здається, це єдина такого роду інституція в світі, в кожному разі, єдина в такому обсязі й на такому рівні.

Згодом бібліотеку перевезено в новий будинок, один з найбільш пишних у столиці; недавно дістала вона ще інший, не менший будинок. Але їй і там тіснувато. Бо поширились і межі її служби, і вона практично стала американською національною бібліотекою. Який обсяг її сьогоднішньої діяльности, хай покажуть цифри з останнього звіту. Сьогодні інвентар Конґресової бібліотеки нараховує тридцять п'ять мільйонів і майже триста тридцять дві тисячі артикулів, в тому числі майже одинадцять мільйонів самих книжок. Теоретично звіт оцінює вартість усієї збірки на понад 2.250.000.000 долярів. В останньому році 763,605 відвідувачів та користувачів пройшло бібліотекою; 663,-137 книжок позичено на замовлення, крім незчисленних підручних книг, якими користуються читачі самі. Приватним особам дала бібліотека в тому році 58,419 безпосередніх усних інформацій, 27,868 письмових і 256,485 телефонічних. Хай похвалиться цим будь-яка інша бібліотека світу!

А проте, основною ціллю бібліотеки залишається служба Конґресові, яка концентрується в окремому відділі, т. зв. Леджіслейтів Референс Сервіс, з директором д-ром Ґріффітом на чолі.

Можна правильно здогадуватися, що найважливіші прислуги бібліотеки відносилися до самої законодавчої праці Конґресу: різного роду матеріяли, реферати, опінії щодо предмету плянованого закону. Коли йшла дискусія в особливо важливих справах, як ось „земельні банки", допомога фармерам, натуральний газ, десеґреґація, чи допомога закордонові, — цілі реферати й студії, помножувані на циклостилі йшли від бібліотеки до членів Конґресу, до комітетів чи референтів. Коли конґресмени готуються до промов в Конґресі чи поза ним, то звичайно просять матеріялу в бібліотеці. Хай це буде дата чийогось народження чи історія якогось народу, хай буде це з ділянки релігії чи атомової війни, з філософії чи спорту, з мистецтва чи військових справ, з медицини чи будови шляхів — специ з усіх ділянок дадуть кожну бажану інформацію.

Відомо, що конґресмени дістають кожного дня тисячі листів від своїх виборців, від чужих, від приятелів і від ворогів. Дістають подяки й нарікання, прохання про поміч грішми чи, напр., в еміґрації, дістають законодавчі поради і вказівки, як рятувати світ, погрози, ворожби чи проєкти винаходів... Аж дивно, як багато з них у чужих мовах: вони мандрують на стіл перекладачів у бібліотеці для перекладів. В тому році 6,226 сторінок машинопису перекладено для вжитку членів Конґресу. Здається, немає питання, в якому Конґресова бібліотека не ставала б у пригоді законодавцям цієї країни.

В числах це обслуговування справді імпозантне. Минулого року самий лише відділ Леджіслейтів Референс Сервіс поладнав 59, 425 конґресових запитів, коли всі інші відділи разом дали 42,617 прислуг. Отож, понад сто тисяч разів члени американського Конґресу користувались поміччю своєї бібліотеки.

Не диво, що ця бібліотека стала вибраною дитиною Конґресу. Бо так, як активна людина в сучасному скомплікованому і поступовому житті не може обійтись без книги знання — енциклопедії, так і Конґрес найповажнішої держави світу не може обійтися без своєї скарбниці знання — Конґресової бібліотеки.

Ю. Стар.

НЕХАЙ...

Нехай минають найсвітліші дні
І неповоротні менти —
Нехай!

Вони залишаться у глибині
Життя, як позументи.

Лиха
Їх долю змісту гомону не стре,
Ніколи не затьмарить...
Нехай

Минеться тихе щастя днів [старе —
Я буду знову марить!

ОЛ. НЕПРИЦЬКИЙ-ҐРАНОВСЬКИЙ

Юрій Таркович

СПОВІЛЬНЕНЕ ПЕРЕОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ

Мюнхен. — Ще кілька тижнів тому в Бонні офіційно стверджували, що до кінця 1958 року Західня Німеччина матиме 500.000-ну боєздатну армію. Тим часом багато дечого змінилося. Замість міністра оборони Блянка прийшов молодий (41 рік) баварець Штравс, що, як і його попередник, належить до партії канцлера Аденауера, тобто Християнсько-Демократичної унії, чи точніше її баварської посестри Християнсько-Соціяльної унії. Першим кроком цього міністра було значне сповільнення відбудови армії. Замість 500.000 до кінця 1958 року, тепер заплянувано озброїти покищо 350.000, і то аж до кінця 1960 року. В кінці минулого року плянували в Бонні видати в 1957 році коло 12 мільярдів німецьких марок на озброєння, а тепер зменшено цю суму до 6 мільярдів.

Є декілька причин такого переплянування на цьому дуже важливому відтинку. До внутрішніх причин належить те, що в Західній Німеччині ще й досі є багато людей, які взагалі проти всякої армії, інші, по подіях на Мадярщині, переконалися, що армія таки потрібна, але повинна бути значно меншою, як плянували у Бонні. Крім того, треба враховувати те, що восени цього року відбудуться в Західній Німеччині загальні вибори до федерального парляменту, і тому правляча партія Аденауера не хоче втратити тих виборців, які є проти швидкої розбудови армії.

Причинами об'єктивного характеру є те, що нову армію покищо нема де діти. Нема касарень, а ті, що є, зайняті союзними військами, які й далі залишаться в Німеччині на бажання боннського уряду. Отже, треба побудувати сотки нових касарень, а це справа затяжна і надзвичайно коштовна. Однак, не кошти грають тут головну роль, бо державна каса у Бонні повніша, як будь-коли. Річ у тому, що занадто швидкою будовою воєнних об'єктів можна порушити пляни мешканевого будівництва, яке з року на рік зростає (в 1956 році в Західній Німеччині побудовано 550.000 нових помешкань) і таким чином будівельна індустрія занадто перевантажена. Тим то прийшлося зредукувати пляни побудови касарень, і на цей рік суму, призначену на ці цілі, зменшено до 3-ох мільярдів марок.

Внаслідок небувалої коньюнктури ціни на всі промислові вибори йдуть угору, і швидка розбудова армії могла б викликати інфляцію, чого в Бонні не хочуть допустити. З розбудовою армії відпливають до війська десятки тисяч молодих людей, яких не легко замінити людьми старшими, що дотепер не завжди могли знайти собі місце у німецькому господарстві. Отже, через сповільнення розбудови армії хочуть у Бонні зменшити раптовий відплив молодих робітників, яких і так бракує в індустрії та сільському господарстві.

Ще кілька років тому, коли тільки почалися дебати про потребу відновлення армії, західньо-німецька індустрія сподівалася нового зрушення в промисловій продукції, яке може викликати виробництво зброї. Тим часом виявилося, що німецька індустрія настільки зайнята, що, якби вона почала ще продукувати зброю, то в неї може не стати „духу". Це могло б викликати нездорові економічні явища, як брак кваліфікованої робітної сили, зменшення експорту і тим самим нестачу чужої валюти для закупу імпортованих товарів, передусім таких, без яких Німеччина не може жити. Отже, минулого року виникли пляни абсолютну більшість зброї і іншого воєнного виряду купувати в союзних країнах, більшість яких (крім ЗДА) є боржниками Німеччини. Але проти такого пляну запротестували провідники індустрії, які не збираються віддавати всю продукцію зброї в чужі руки. Так дійшло до певного компромісу, на основі якого половину військових замовлень буде передано закордон, а другу половину виконуватимуть західньо-німецькі фабрики. За кордоном будуть замовляти передусім важку зброю і великі літаки, а легку зброю та малі літаки продукуватимуть німці самі. Правда, цього року більшість зброї буде замовлена ще за кордоном, бо німецькі фабрики практично не готові до продукції ніякої зброї. З 6 мільярдів марок, призначених на закуп зброї цього року, 4 мільярди поплинуть за кордон, з того по 1,2 мільярда до ЗДА і Великобританії, 750 млн. — до Туреччини, 400 млн. — до Франції, 250 млн. — до Італії, а решта 200 мільйонів — до інших країн вільного світу. Німецькі експерти виявили нового першоклясного доставця зброї — Туреччину. На здивування німців, турецька промисловість може швидко доставляти першоклясну тяжку зброю, яка ні в чому не відступає від зброї відомих країн-доставців зброї.

ЗДА вже дали, і то фактично безкоштовно, для вишколу німецької армії, число якої скоро осягне 100.000, сотки танків, щоб зрушити з місця її розбудову. Легкі воєнні кораблі будуватимуть в Західній Німеччині, а частину закуплять у Франції і Англії.

Західньо-европейські країни, які з деякою заздрістю слідкують за нечуваним зростом німецької економічної потужности, все ж однозгідні в тому, що без німецької армії Західню Европу не можна оборонити проти совєтських полчищ. Французи зайняті в Африці, де в самому лише Альжирі стоїть 500.000 французького війська, в основному призначеного для оборони Европи в рамках НАТО. Англія має свої клопоти економічного і військового характеру, і ледве чи спромоглася б сама здержати совєтський наступ. Італія могла б в найкращому випадку обороняти Альпи і частинно Середземне море. А решта країн, як Голляндія, Бельгія чи Данія, не є поважними силами.

З цієї причини призначено тепер німецького генерала Шпайделя головнокомандувачем суходільних сил НАТО в Центральній Европі. З цього приводу деякі французькі й англійські часописи дуже обурювалися: як може німецький генерал, який нас недавно бив (Шпайдель був шефом штабу у відомого маршала Роммеля), тепер нами командувати? Ці голоси зрозумілі. Але рівночасно всі здають собі справу з того, що ті німецькі генерали, які били французів і англійців, можуть бити також ворога цілого вільного світу, в разі, якби він почав наступ із сходу.

ЄЛИСАВЕТА НА П'ЯТОМУ РОЦІ ВОЛОДІННЯ

Коли 6 лютого 1952 року до далекої африканської Кенії для княжни Єлисавети, яка перебувала там у „місії доброї волі", наспіла радіодепеша, що помер її батько, король Юрій VI, Єлисавета не була вже молоденькою, недосвідченою дівчиною. Вона мала тоді 26 років (народилася 21 квітня 1926 р.), від 20 листопада 1947 року була заміжньою жінкою, 14 листопада 1948 року привела на світ сина Чарлза, а 15 серпня 1950 р. доньку Анну. Її, як наступницю престолу, змалку виховували до тієї ролі. Проте, хоч її батько, Юрій VI, завжди був кволого здоров'я, а від довшого часу поважно нездужав і перейшов був небезпечну операцію, все ж — він був ще розмірно не старого віку, бо мав усього 57 років, і вістка про його смерть прийшла зовсім несподівано для Єлисавети і потрясла її. Очевидці описують, що через два дні після того, коли Єлисавета складала у Лондоні присягу служити на престолі народам Коммонвелту, то вона була схвильована, онесмілена й непевна.

Цього місяця минуло від тієї події п'ять років. І, придивляючись змінам, які за ці роки зайшли в Англії та в широкому світі, часописні коментатори стверджують передусім величезну зміну в особі самої королеви. Несмілість і непевність зникли. Тепер вона — певна себе, своїх слів і діл людина, яка виконує свою ролю, як щось, їй належне і добре відоме. Коли мешканці Лондону і тих місцевостей, куди вона приїздить врядигоди до своїх замків — у Віндсорі, Сендренґемі чи Балморалі, — коли ті сірі люди, які вистоюють на тротуарах при кожному приїзді королеви, вже звикли до її появи і не вбачають в ній „сенсації", то й вона звикла до своїх функцій. За англійською конституцією її роля ніби дуже обмежена, репрезентаційна, без будь-яких законодатних та екзекутивних прав, поділених поміж парляментом і урядом. Проте, будучи символом традиціоналізму влади в самій Англії та Шотляндії і символом зв'язку між країнами Коммонвелту, вона у практиці має складний обов'язок ділами й виступами манифестувати той репрезентаційний і символічний характер свого становища. Наприклад, вона не вирішує шляхів закордонної політики і приймає в Лондоні англійських амбасадорів, що діють в різних країнах світу, ніби з формального й куртуазійного обов'язку. Але з цілком іншим враженням з такої авдієнції відходив би амбасадор, коли б авдієнція була виповнена кількома куртуазійними реченнями, і куди іншим, коли авдієнція в Єлисавети триває годину і є діловою розмовою, в якій королева виявляє детальне знання відносин у даній країні і зв'язаних з нею проблем. У ще більшій мірі це стосується її зустрічей з прем'єром, коли складає він королеві періодичні звідомлення. Єлисавета щоденно годинами студіює офіційні документи, інформації секретаріяту закордонних справ та законопроєкти уряду і хід дебат у парляменті. Коли ж вона виступає в своїй репрезентаційній ролі з різних нагод в різних наукових установах чи на великих імпрезах, то скрізь виявляє добре знання терену.

У політичних справах її найближчими дорадниками все ще є два старі дорадники її батька, якого вона дуже любила й шанувала, — Вінстон Черчил і маркіз Селсбері. Це вони порадили їй вибрати Мекміллена на наступника Ідена. А детальне знання подробиць Суезької проблеми, рішення уряду Ідена щодо збройної виправи проти Єгипту та її політичних і господарських наслідків значно облегшило розв'язати кризу, яка відбилась на здоров'ї Ідена і примусила його зректися прем'єрства. Проте, першорядним найближчим дорадником Єлисавети є таки її чоловік, князь Филип Единбурзький. Знавці історії королівських родин Англії, порівнюючи Филипа і чоловіків попередніх королев, приходять до висновку, що Филип особливо відзначається зрозумінням своєї дружини і помагає їй своїм власним знанням та досвідом, притягаючи відповідних фахових дорадників. Людина великої енерґії, аристократ із зрозумінням для поступу та стику з людьми, він здобув собі відразу величезний авторитет, дарма що має поважних противників на королівському дворі, які може воліли б, щоб чоловік королеви був податливіший для підшептів оточення та більше узалежнював себе від того оточення. У даному випадку порівнюється дещо англійського князя Филипа з голляндським князем Бернардом, чоловіком королеви Юліяни, людиною так само дуже рішучою і самостійною, яка через те мусить переборювати інтриги заздрісних та амбітних осіб.

До прероґатив англійської королеви належать дві ділянки, про які зовнішній світ знає найменше, і які спричиняють їй найбільше праці. Це — справа виховання дітей і адміністрування маєтком. В одному і другому випадках королева є останнім і єдино вирішним чинником. І в обох цих ділянках найбільш слідний дорадчий і співвирішний вплив її чоловіка. Недавно всю пресу обігла вістка, що вислання 7-річного Чарлза в науку до загальної народної школи — вправді приватної й ексклюзивної, з невеличким числом учнів, із родин вищої товариської сфери, проте таки збірної школи, — сталося головно під впливом Филипа, який пляново і свідомо хоче підготовити свого сина до його майбутньої ролі короля. Королева Єлисавета ще молода, їй заледве 31 рік. Хоч за останніх п'ять років багато дечого змінилось в самій Англії і в широкому світі, проте — якщо не буде якогось непередбаченого катаклізму — її престіл стоїть твердо, не загрожений ворожими течіями. В Англії існує сильна соціялістична партія, але за останніх 5 років, як і раніше, від часів Кромвелла, не помічалось будь-якої поважнішої республіканської пропаґанди. Там династія є власне символом не системи влади, а національно-державної традиції, дорогої всім англійцям, незалежно від партії, кляси, стану і темпераменту.

У цьому році, в шостому році володіння Єлисавети і десятому її подружжя, вона має відвідати З'єдинені Держави, як гість їхнього Президента. Ці відвідини мають стати символом відновленої і закріпленої приязни між двома англомовними великодержавами, що є нині стрижнем вільного світу. В Америці вже тепер здають собі справу, що коли приїде сюди Єлисавета II, то це буде не тільки уосіблена фірма, але — жива і цінна людина, яка гідно виконує своє велике завдання і свідома того, що значить для вільного світу приязнь між Англією і Америкою в другій половині 20-го сторіччя.

Д-р М. Дудра

З ЛОНДОНУ ДО КАПРІ

(З відвідин Европи)

(8)

Італійська кухня дійсно знаменита, і італійці дуже горді з свого кулінарного мистецтва. Тут обід та вечеря це справжній ритуал. Вони звичайно складаються з таких потрав: макарони, зупа, м'ясо, солодощі, морожене або овочі і кава. Очевидно, при цьому пляшка вина. Такий обід або вечеря тривають півтори-дві години. Це не те, що американський „лонч". Тут люди мають час, який група „мандрівних музикантів" старається уприємнити вам, а при тому зібрати дещо для себе.

В готелях до основної суми також приходять всякі додатки: один податок, другий податок, обслуга, опал тощо. Крім того, на кожному кроці є „типси": за перенесення валізок, за подавання плаща, за відкривання дверей і т. д. Під цим оглядом Італія дуже подібна до Франції. Тут теж на кожному кроці треба платити за вступи до музеїв та історичних об'єктів.

В Італії немає сталих цін, треба торгуватися. Та сама річ продається за іншу ціну в двох сусідніх крамницях. Ціни на товари майже всюди зазначені, але це нічого не доказує. Продавці мінлють їх залежно від поінформованости, купівельної сили та психічного опору покупця. Наші знайомі перестерігали нас, щоб ми не давали себе „оцибушити".

Але заробітки в Італії, навпаки, — дуже низькі. Звичайний робітник одержує місячно коло 35.000 лір ($55), державний урядовець — коло 60.000 ($95), а суддя Найвищого Суду — 200.000 (320 дол.). Чи при таких заробітках (а ціни тут такі або навіть вищі як в Америці) можна думати про дорогий опал, коли не вистачає навіть на харчі та одежу? Або чи можна дивуватись, що Американська Колеґія, де при кожній кімнаті є лазничка, викликає загальне згіршення в Римі? Тут навіть як і є лазничка в хаті, то звичайно бракує теплої води, і купатись треба таки в публічній лазні.

В таких умовинах не тяжко всяким політичним аґітаторам викликати фермент між упослідженими верствами суспільности. Вони податливі на всякі кличі, які обіцяють вивести їх з цих злиднів. Парадоксально, найбільш скомунізований квартал в Римі знаходиться під самим Ватиканом. Безумовно, що ці злидні мають свою причину в першу чергу в зовнішніх обставинах. Італія бідна на основні природні ресурси, а при тому перенаселена. Але грає тут певну ролю і вдача народу. Італійці добрі мистці, зокрема співаки, кухарі, кельнери, але не організатори. Державні урядовці працюють всього до другої години пополудні. Далі починається славна італійська „сієста". Американська поміч, хоч дуже цінна, не знаходить повного признання. Европейці приймають її часто, як річ, яка їм належиться, при чому не раз можна почути, що Америка робить це з імперіялістичних мотивів або тому, що не має де подіти своїх продуктів.

8. „Руїни давньої слави"

Італія, як і Греція — це великий музей. Вживаючи такого вислову, маємо на думці не тільки справжні музеї та історичні пам'ятки, але й численні розкопини, які виводять на денне світло давню славу цих країн. Найбільшими в Італії є розкопини Помпеїв, які в 79-му році по Христі залила вульканічна лява Везувія і які почали розкопувати щойно в 1748 р. Бути в Італії і не бачити цих „руїн давньої слави" — це те саме, що бути в Римі і не бачити Папи. Тому ми не могли опертися спокусі, щоб не оглянути Помпеїв, Геркулянуму та Везувія.

Наш час на цю поїздку був дуже обмежений, тому ми зараз по приїзді до Неаполю замовили собі в туристичній аґенції пополудневу туру до Помпеїв, бо на другий день мали оглянути Капрі і ще того самого дня вночі вернутись до Риму. Цю туру ми таки відбули, але з пригодою, яка настільки характеристична для ілюстрації італійської вдачі, що не можемо не згадати про неї.

До Неаполю приїхали ми об 11-ій годині перед полуднем, і вже через 15 хвилин замовили собі туру, яка мала вирушити з міста о 3-ій годині пополудні. Автобус туристичної аґенції мав приїхати по нас під готель вже о 2.30. Але приходить означений час, а його немає. Нарешті, виходить з готелю дівчина і на миги запрошує нас іти за нею до туристичного бюра. Урядовець аґенції преспокійним тоном заявляє нам, що тура не відбудеться, бо зголосилось замало туристів, і він ласкаво зволить звернути нам гроші. Нас пориває лють. Наш час обмежений, і коли ми не зробимо цієї тури цього дня, то вже взагалі не зробимо її. При цьому ми могли б поїхати до Помпеїв залізничкою вже вполудне, не чекаючи аж до третьої години. Тепер вже запізно. Тому ми обстоюємо свої права і заявляємо, що аґенція мусить поносити якусь відповідальність за таку недолугість. Але урядовець вперто повторює, що він може тільки звернути гроші, а щодо відповідальности, то може централя відповідальна, але не він. На наше домагання дати адресу централі, він спершу страшить нас, що це дуже далеко, а потім таки просто відмовляється. Тоді наш терпець уривається, і ми збираємось іти до американського консуляту. На це встає другий урядовець і заявляє, що коли ми це зробимо, то його товариш втратить працю. Але вони згідні дати нам приватне авто, яке завезе нас, куди схочемо. На цьому й скінчилось. Замість автобусом, ми відвідали ці місцевості елеґантним автом, при чому мали дуже культурного й чемного шофера, який говорив — хоч і ламано — п'ятьма мовами.

Б. Несторович

ВАРТІСНИЙ ДОВІДНИК

(Альманах Українських Канадійських Підприємців і Професіоналістів).

„Ентузіязм — передумова великого досягнення". Це одна з золотих думок, що супроводять поодинокі місяці у вступній календарній частині книжки, якої зміст заслуговує на пильнішу увагу.

Власне — ентузіязм й оптимізм б'є зі сторінок Альманаху, що його видало тепер у чепурній формі, об'ємом на 152 сторінки, Об'єднання У.-Кан. Підприємців і Професіоналістів Торонта. Б'є цей ентузіязм й оптимізм не тільки від слів різних авторів, але ще більше від фактів, що рельєфно відбивають господарську динаміку канадійських українців, особливо торонтонців. На їх осягах (з перечисленням важливіших) побудовані цікаві міркування голови ОУКПП п. Євгена Бориса („3-й Альманах"). Цілий ряд авторів висловився на сторінках „Альманаху", розглядаючи теоретично і практично 'господарсько - розвитковий вияв української національної збірноти в Канаді в різних ділянках економіки є в різних її формах до кооперативної включно' (В. Ситник „Кредитова кооперація — наше важливе госп. знаряддя" й інші).

Завдяки тематиці, що вийшла далеко поза межі суто - професійних інтересів членів згаданого „Об'єднання" і міст Торонта чи Монтреалю (бо і про нього є 2 статті), цю книжку з задоволенням прочитає кожний українець, який цікавиться розбудовою національної економіки й іншими нац. досягненнями.

Не будемо п е р е ч и с л ювати всього, що склалося на зміст „Календаря - Альманаху" (наголовки й автори займають у ньому цілу сторінку). Ціна його дуже приступна (50 центів) і кожен легко може з усім тим познайомитись. Зате спинимось на деяких статтях з уваги на конечність деяких завваг.

Перша стаття — це, як зазначує її автор, М. Сосновський, скорочений розділ з підготовлюваної праці „Підстави української політики на канадійській землі". Мова в ній про „Українську етнічну групу в Канаді — якою вона є сьогодні і які її перспективи?"

Якщо заключати з цього уривку, то заповіджена студія буде змістом солідна, сперта на відповідно підібраній джерельній літературі, з цікавими й оригінальними особистими підмічeннями і продуманими тезами.

Сосновський розглядає асимілість, що приходить в наслідок ляційний процес серед покоління, родженого в Канаді, і подає свої висновки. „Першорядні питання в розумінні батьків стали другорядними в розумінні дітей" — зазначує він слушно. Та хоч поток невтішних у його розгляді чимало, (бо відомо, як нелегко чи просто неможливо найти стрим у поступаючому процесі відчуження від українства молодих людей), домінує в нього оптимізм. Він пише: „Ліквідація нашого внутрішнього зрізничкування по лінії псевдо - політичних організацій, а замість того закріплення зрізничкування суспільно - професійного, буде нашою перемогою і забезпечить наше майбутнє на терені Канади".

Можна б погодитись із такою тезою автора, якщо він відзначив потребу бодай до певної міри політично (без „псевдо"!) і культурно підтримувати це в свідомості молодих нащадків. Без цього сподіване „закріплення" буде нетривке як усе, що збудоване на ґрунті сипкого піску...

В іншій знову статті, яка теж дуже цікава і сповнена своєрідних думок, свідомо проголошена єресь, яку треба відкинути.

Стаття вийшла з-під пера відомого в Торонті підприємця і був голови ОУКПП п. І. Ілащука. Її наголовок „Ідеологія економічного успіху й активізму". В одному місці, де автор признає гаслові „Свій до свого" ролю двигуна екон. життя на Західній Україні, читаємо далі дослівно: „В умовинах канадійської господарки це гасло „Свій до свого", як ідейний клич нашої економічної активізації, не дає шанс та відваги випливати на широкі і бурхливі хвилі канадійського ринку, обмежуючись вичікуванням тільки на свого клієнта в умовинах нашого розпорошення та дрібненької меншости. Тому воно для нас є гаслом економічного відступу (?!). Це однак не треба розуміти так, що непотрібним є попирати наші підприємства. Ні! Я думаю про психічну обмеженість віри в діяння ідеології „Свій до свого".

Є це дивна спроба розколоти розуміння українського господарського патріотизму на позитивну і неґативну прикметність, залежно від того, в кого він проявляється. Якщо в покупця — то воно є явищем корисним, якщо в купця чи підприємця — то воно нібито некорисне (не будуй, мовляв, нічого на ньому!).

Чи таке ставлення справи і захитання віри слушне, а ще більше — чи воно доцільне? Я абсолютно заперечую цьому, висуваючи ось-такі арґументи: 1) Гасло „Свій до свого" мусить зберегти свою інтеґральність; 2) навіть в умовинах канадійської чи американської дійсности воно, відповідно пристосоване (про я написав ширше у моїй статті, теж видрукуваній в „Альманахові"), може і повинно зберегти здібність стимуляції нашої господарської пружности; 3) ледве, чи який підприємець, який мусить проявляти здібність калькуляції й орієнтації, буде сидіти і чекати на рідного покупця тоді, коли для цього немає виглядів, і тим нівелювати свою пробоєвість; 4) всякі допоміжні засоби, якими користується підприємець, включно з надією на кредит, можна б підтасувати під поняття психічного гальма. А втім — відбивна дошка позволяє скакунові далі і глибше пірнути в воду, а наявність недалекого човна додає певности найкращому плавакові і ніяк не паралізує його рухів. Це до того сказане, що гасло „Свій до свого", там, де для цього існують відповідні умовини, може правити за трампліну тощо, і для цього можна б навести конкретні факти з тієї ж Канади чи із ЗДА. А ось що пише сам голова ОУКПП, Є. Борис, у згаданій вже вище статті: „Майже поголовно початки кожного нашого почину завдячуємо у великій мірі зичливості та чинній підтримці нашого громадянства". І це напевно так!

До матеріялу про Львів, що появився в різних виданнях з приводу 700-річчя його оснування, дійшла написана Г. Лужницьким цінна „сторінка з історії українського купецтва". Подана в гарній лідературній формі, вона не має нічого спільного зі стилем літописів, дарма, що змістом сягає в кінець 16-го віку. Це твір письменника, надхнений бувальщиною. Автор, почавши свою доповідь з Великодня 1591 р., коли то у Львові лютувала чума, дав сильветку купця-багатія Константина Корнякта, зукраїнізованого грека з далекої Крети, діяча і добродія, який своїми засобами збудував одну з багатоцінних окрас Львова, вежу при Успенській Церкві. „Чоловік - гість на землі". Що з майна, що з почестей, що з пошани?... Все це перeминаючі речі. Цю правду освідомив собі Корнякт після смерти від чуми доньки його приятеля Халича, Пелагії. І тоді постала в нього ідея архітектурного доповнення Успенської Церкви вежою... Купці силою своєї професії покликані матеріяльне добро переміновувати на вічні духові варстати" — зазначив у своїй розповіді автор. „Вежа Корнякта стоїть далі, неначе стверджуючи девізу українського купецтва дедля свого народу: ви нам даєте матеріяльне добро, а ми вам взаміну зберігаємо духове багатство".

В такому пов'язанні, як це зробив Лужницький, його слушні твердження промовляють більш переконливо, ніж усі заклики і намовляння.

Всі статті попереджує резюме в англійській мові. Взагалі в усьому сліди дбайливих рук редакторів, очолених Мик. І. Сосновським.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бостон, Масс.

З нагоди імпрез на народні цілі.

В традицію української громади, зорганізованої при тутешній Українській Православній Церкві, увійшло, щоб відзначувати і святкувати урочисто всі історичні події. Зокрема урочисто відзначує наша громада пам'ять тих, що творили такі події на Україні, особливо ж пам'ять тих, що полягли за Волю України. За них відправляється в нашій церкві Богослуження. Тим же, що творили нашу історію і живуть ще сьогодні, наша громада допомагає морально і матеріяльно.

При таких нагодах старші українці спонукують тут роджену молодь пізнавати і вивчати історію країни їхніх батьків, що опинилися тепер в червоній неволі. Не належить до звичаю і традиції нашої громади відзначувати національні свята тільки на словах, концертами, промовами тощо. Завжди з такими імпрезами поєднуються в нас збірки національних датків чи пожертв для тих, що залишилися каліками або сиротами внаслідок визвольної боротьби.

Ми бо дуже часто даємо собі право вимагати від наших братів активного чину, а самі не причиняємося нічим, щоб помогти тим нашим братам, що брали колись участь у визвольних змаганнях українського народу і нині розсіяні по чужих краях, але все ж таки продовжують діяльність і боротьбу проти московських поневолювачів.

Свій сезон праці і жертвенности наша громада починає кожного року традиційним відзначенням Листопадового Зриву, повстання західньо - українських земель проти австрійсько-польського панування. Нашу армію перемогли тоді не тільки вороги, але передусім недостача зброї і тиф, але українці не піддалися ніколи. Під час другої світової війни визвольну боротьбу продовжувала славна Українська Повстанча Армія. Тому теж соромом було б для нас, коли б ми сьогодні дбали тільки про те, щоб збагатитися, і забували про свої обов'язки супроти борців за волю України.

Другим святом, що його відзначує урочисто наша громада, це роковини незалежности і суверенности України, проголошеної Четвертим Універсалом і потому роковини української соборности. Ми не раз мріяли про те, щоб побачити український національний прапор поруч прапорів інших народів. Наші мрії сьогодні сповнилися. Завдяки активним одиницям з-поміж американсько - української громади ми добилися до того, що український прапор повіває сьогодні на ратушах американських міст на капітолях американських стейтів. Водночас із цим американці все краще ознайомлюються з історією українського народу і з його змаганнями і боротьбою проти червоного окупанта.

Щоб все це здійснилося, треба було багато зусиль і праці наших провідників, зокрема праці і жертвенности Українського Народного Союзу, який жертвував тисячі долярів на видання книжок і літератури про Україну й український народ та їх історію, зокрема про постійну повну посвяти боротьбу українців з большевизмом.

Американці щойно тепер починають розуміти й усвідомлювати добре, що тільки незалежна і сильна Україна може встановити і вдержати мир у Східній Европі. Тому теж сьогодні американські губернатори і посадники міст так радо відгукуються на звернення американських українців, проголошуючи проклямації і заклики про встановлення і відзначування Українського Дня.

Особливо великою нагодою для поглиблення жертвенности є Різдвяні Свята, під час яких наша громада не забуває ніколи про тих, що далі скитаються по світі, про залишенців — старих і дітей, що позбавлені різдвяної радости. Так і цього року під час урочистої різдвяної Служби Божої наш парох о. І. Данилевич провів молитву за визволення України і згадав тих, що ще досі живуть як залишенці по різних країнах світу. Згадавши це, звернувся із закликом до членів громади піти з колядою на допомогу нашим залишенцям в Европі.

Під час згаданих у цьому дописі імпрез переведено такі збірки і зложено такі пожертви:

Збірка, переведена в церкві під час панахиди за Героїв дня 7 листопада, дала суму $85.27. Дня 7 січня, на Різдво, заколядовано $98.48. Підчас відправи в церкві за Україну і її волю в дні 27 січня зібрано 84 доляри. Разом ці збірки дали $267.75. Зібрані гроші розділено на такі цілі: на інвалідів, що перебувають у Німеччині $50, для залишенців в Европі через ЗУАДК $53, допомога одному з новоприбулих, що хворий і перебуває в шпиталі — $55.35, вкладка від Української Православної Церкви ім. св. Андрея до УККА $25. Разом вислано на добродійні цілі $183.35. Решту із зібраних грошей в сумі $84.40 призначено на будову нової церкви.

На зборах Відділу 238-го У. Н. Союзу на заклик предсідника п. Петра Мороза зложили свої датки на Національний Фонд — по $10: М. Давискиба, П. Мороз, В. Мигован, Д. Боргник й Е. Сілінський. Збірками займалися — Д. Вортник, П. Мороз, А. Панкевич і Фрузя Мигован. Всім, хто трудився і жертвував, як також Всч. панотцеві І. Данилевичові, який завжди пригадує і закликає вірних до сповнювання обов'язку, щире Спаси Боже.

М. Давискиба.

Покіпсі, Н. Й.

З праці Відділу УККА.

Останніми часами дещо ожинилась праця нашої невеличкої української громади, а зокрема Відділу УККА. Його старанням переведено збірку Нац. Датку і вислано до Укр. Нар. Фонду $145. Збірки не закінчено, і є надія, що ще деяку квоту дасться зібрати. Зібрано також $11 — на Охорону Воєнних Могил і ті гроші відіслано до Тов. „Броди Лев".

З невеличких фондів Відділу УККА закуплено 15 англомовних книжок про Україну і ті книжки передав голова Відділу д-р В. Ленець до місцевої Міської Бібліотеки. За почином і старанням Відділу УККА відсвяткувала наша громада 17 листопада м. р. 38-мі Роковини Листопадового Зриву. Свято започатковано відспіванням американського гимну, а на програму зложилися: Доповідь, сольо-спів і декламація п. Р. Кухара, два скрипкові соля п-ні О. Ленець і декламація п-ни М. Остапюк. Свято закінчено відспіванням українського гимну. На святі було приявних 30 осіб.

Дня 17 січня ц. р. 5-членна делеґація тут. Відділу під проводом д-ра Ленця виїхала до Олбані і взяла участь у врочистому проголошенні губернатором стейту п. Аверелом Гарриманом Українського Дня в стейті Ню Йорк.

Дня 26 січня ц. р. улаштив Відділ УККА „Спільну Просфору". По відкриттю головою Відділу д-ром Ленцем і короткій промові проф. Остапюка, який теж зложив приявним традиційні Свят - Вечірні побажання, засіло до накритих столів 45 осіб. При вечері, на якій бракувало нашої традиційної куті, приявні приємно провели час, співаючи наших коляд. По вечері відбулась забава з танцями, які протяглись до години 1 ночі. Обі згадані імпрези відбулися в домівці Американських Ветеранів Чужинних Воєн.

Т. О.

Шикаго, Ілл.

Просфора і Вечір коляд.

На прощання цьогорічного різдвяного сезону товариство „Самопоміч" в Шикаго та хори „Славута" й „Сурма" влаштували 27 січня спільну просфору і концерт коляд (у виконанні обох хорів), що відбулись в залі нової школи св. от. Миколая. В той сам день відбулися загальні збори щадничо-позичкової каси „Самопоміч" і з тої нагоди на просфору загостили п. В. Г. Брічке, директор Ліги Кредитових Спілок і п. Ф. А. Пенгюн.

Імпрезу відкрив голова „Самопомочі" інж Артимович, вітаючи гостей теплими словами. Д-р Гавліч провів молитву, а хор „Сурма" відспівав „Бог Предвічний. Потім слідкувала дбайливо приготована нашими паніями традиційна вечера з борщем, голубцями, кутею й пампушками. Під час вечері о. д-р Гавліч в своїй промові підчеркнув велике значення такої імпрези, що об'єднала аж чотири товариства в праці до спільної цілі, а саме здобуття фондів на допомогу залишенцям та хворим.

Виступав ще з короткою промовою п. Іван Дужанський, президент Ліґи Американців Українського Походження, бажаючи ініціяторам імпрези якнайкращих успіхів в праці для добра української громади, але рівночасно і ствердив, що на імпрезі приявність гостей не була така, як повинна б бути.

Настроєве пояснення до коляд давала п. Марія Гарасовська-Дачишин.

Доповідь п. д-ки Марії Овчаренко про наші коляди і колядки викликала з а ц і к а в л е н н я приявних. Прелеґентка пояснила різницю між колядами і колядками. Перші, це книжна творчість 16—18 віків, а колядки — виключно твір українського духа, що зродився дуже давно на наших землях. Вона з гордістю зазначила, що жаден інший нарід такою творчістю як наші колядки — не може похвалитись.

Доповненням мистецької програми була рецитація п. Р. Турянської, власного, літературного монтажу „Українське Різдво", яка вдалася авторці.

Програмою проводив д-р Г. Барановський, що при кінці програми з гумором переповів декілька веселих моментів з загальних зборів „Самопомочі". Просфору закінчено загальним співом коляди „Нова радість стала".

Належить додати, що виступ наших хорів, як і ціла програма стрінулася з признанням американських гостей.

Юлія Назаревич.

СМЕРТЬ АРТИСТКИ УКРАЇНСЬКИХ ВОЛИНСЬКИХ ТЕАТРІВ

Дня 14 січня ц. р. померла в Шикаго артистка українських волинських мандрівних театрів — Наталія Зботанів.

Покійна, з дому Якобчук, народилася в 1902 році в Луцьку.

Працювала з початку як хористка, опісля як артистка у побутовому репертуарі в Волинському Українському Театрі, в театрі Орла - Степаняка та інших мандрівних українських театрів.

Виступала також в українських таборових театрах у Німеччині. До Злучених Держав приїхала в р. 1950 Жила найперше в Ґренд Рапідс, Миш., опісля в Шикаго.

Померла на удар серця. Залишила мужа Петра Зботанева, також артиста українських театрів та сина Ігоря.

З Наукових Конференцій УВАН в ЗДА

ДОПОВІДЬ Д-РА НЕОНІЛИ Л. КОРДИШ - ГОЛОВКО: „ПИТАННЯ МАТРІЯРХАТУ ЗА МАТЕРІЯЛАМИ ЕТНОГРАФІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ".

8 грудня 1956 року під головуванням проф. А. Коцевалова відбулась конференція Секції Античної Історії УВАН у ЗДА, на якій вислухано доповідь археолога Н. Л. Кордиш Головко, яка показала, як дані сучасні етнографії допомагають інтерпретувати археологічні знахідки.

Доповідачка процитувала ряд робіт, що дали визначення матріярхату, як первісного суспільного устрою, коли на чолі роду стояла жінка. Властивість матріярхату — велика роля жінки в той час, коли шлюбні форми були несталі, а діти гуртувались коло матері. Чоловіки відвідували жінок, або тимчасово оселялись коло них. У господарчому житті — перехід до осілих форм господарства. Розрізняють ранній матріярхат, що в доісторії відповідає пізньому палеолітові і ранньому неолітові, та розвинений матріярхат, що відповідає мотивовому хліборобству.

Д-р Кордиш-Головко подала численні матеріяли етнографії, що висвітлили матріярхальний устрій багатьох сучасних примітивних племен. Наприклад, на Суматрі в окремих будинках живуть родини, очолювані жінками, чоловіки лише відвідують своїх жінок. Матріярхат спостерігається у деяких племен Австралії і в Сибіру, у Чукчів.

Етнографічні дослідження допомагають зрозуміти археологічні знахідки. У багатьох країнах світу у горішньому палеоліті знайдено жіночі статуетки розміром 5—12 см., вирізані з слонової кістки, чи каменю, які, очевидно, свідчать про культ жінки. Такі статуетки знайдено на широких просторах — від Піріней до Байкалу. Для горішнього палеоліту характерно похолодання клімату і перехід людини до осілости, удосконалення житла. В оселях жило по 50—100 осіб і вони були господарчою базою.

Після доповіді відбулась дискусія, в якій взяли участь: М. Ветухів, Д. Гуменна, О. Домбровський, І. Замша, Т. Іванівська, А. Коцевалов, д-р Перхорович, Л. Чикаленко. Під час дискусії з'ясувались деякі питання щодо слідів матріярхату на Україні, як наприклад, „малоруське право" жінки на спадщину, прізвища чоловіків від жіночих імен тощо.

Л. Д.

Український Літературно Мистецький Клюб

Ню Йорк, 149 2-а Ев.

Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю 22 лютого відбудеться доповідь д-ра Г. Лужницького на тему: „Святі і ми", з приводу беатифікаційного процесу Св. П. Митрополита Кир Андрея Шептицького. В програмі вечора Валя Калин відчитає вірш Б. Лепкого „В храмі св. Юра". Володимир Цісик виконає два поважні твори та тенор Степан Шпех виконає власні і чужі композиції. Акомпаньює п-ні Євгенія Чапельська. Початок о год. 8 вечора.

„ЗДА повинні здійснювати свої цілі навіть коштом війни" — каже Стівенсон

Сан Франсіско. — Титулярний голова Демократичної партії Адлей Е. Стівенсон промовляв на демократичному прийнятті і заявив, що „ЗДА повинні здійснювати свої цілі на Середньому Сході навіть коштом війни". Стівенсон сказав, що треба б вже раз закінчити з республіканською політикою, яка тримається лінії „раз сюди, раз туди", бо така політика може привести країну до катастрофи, будучи то угодовою то провокативною супроти арабів і „наших найліпших приятелів". Стівенсон говорив і про вигляди Демократичної партії на майбутнє. Він сказав, що демократи можуть виграти вибори в 1958 і 1960 році, але щоб це сталося, треба понести демократичну програму між загал виборців, а не тільки говорити про неї між самими демократами. Демократи повинні вести конструктивну опозицію в Конгресі і не сміють наслідувати республіканців, які, як опозиційна партія, послуговувалися неправдою, фанатизмом та пристрастю.

Демократи за ухвалення закону про громадянські права

Сан Франсіско. — Демократичний Дорадчий Комітет видав 17-го лютого першу свою декларацію після вого, як його підтримав Крайовий Демократичний Комітет на своїх зборах в Сан Франсіско. В цій декларації Дорадчий Комітет закликає демократичних членів Конґресу, щоб якнайшвидше ухвалили закон про охорону громадянських прав. В декларації, цей новий демократичний орган, який має формулювати партійну політику, закликає також до ухвалення законів про надання права стейтів Алясці та Гаваям, і то „без непотрібної затримки". Голова Крайового Демократичного Комітету Пол М. Батлер визначив п'ятичленну програмову комісію, яка складається з самих лібералів, що є прихильниками ухвалення закону про охорону громадянських прав.

15-го лютого зареєстрували 170-мільйонового громадянина ЗДА

Вашингтон. — 1 мінута і 51 секунда після 11-ої години перед полуднем 15-го лютого 1957 року велика автоматична машина в залі департаменту торгівлі занотувала 170-мільйонового громадянина ЗДА. Ця машина записує механічно всі зміни в числі населення цієї країни. І так окреме світло показує нове народження пересічно що 8 секунд, кожну смерть що 21-у секунду, і прибуття нового іміґранта що дві мінути. Внаслідок цих змін число населення ЗДА збільшується що 12 секунд на одну особу. Секретар торгівлі Сінклер Вікс був присутній під час зареєстрування 170,000.-000-го громадянина. Він сказав, що „нові народження і нові громадяни — це здібності і фаховість, які дбатимуть про нову кращу Америку. Якщо населення ЗДА збільшуватиметься таким самим темпом як тепер, то в листопаді 1958 року воно становитиме 175 мільйонів, а в липні або серпні 1960 року — 180 мільйонів. Для цього приросту вистачить харчів і знайдеться потрібна праця.

Англія запропонує резолюцію у справі Кипру

Об'єднані Нації. — В наступному тижні на денний порядок нарад Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй входить справа Кипру, зголошена Грецією. Англійський делегат, сер Пірсон Діксон, запросивши представників заприязнених з Англією держав із існуючих міжнародних бльоків, з'ясував їм погляд Англії на цю справу та натякнув, що він задумує сам зголосити на Генеральній Асамблеї конкретну резолюцію. На попередній сесії Генеральна Асамблея відклала була цю справу, сподіваючись, що Англія сама мирно поладнає її. Від того часу тамошні відносини погіршились остільки, що не тільки збільшилось число жертв терору кипрсько-грецької революційної підпільної організації та військово-поліційних репресій англійської адміністрації, але й поглибились антаґонізми внутрі грецького населення того острова, між ним і Грецією та між ним і турецькою меншиною острова. Водночас, хоч може винищено більшість активістів-революціонерів, проте поглибилась загальна ненависть до англійської адміністрації і викорінено й радість життя в мешканців острова, — сумно стверджують невтральні коментатори тамошніх подій.

Об'єднані Нації закінчили справу Альжиру й совєтської скарги

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй одноголосно прийняла в минулу п'ятницю 15 ц. м. компромісову резолюцію в справі французько - альжирського спору. У резолюції нема згадки про право альжирців до самовизначення, а висловлюється тільки „надію", що „зацікавлені сторони віднайдуть у дусі співпраці, мирну, справедливу й демократичну відповідну систему, вживши для цього відповідних способів, згідно з чартером Об'єднаних Націй". Правда, після того, як вже переголосовано ту резолюцію, арабські делеґати вбачали в тій резолюції ствердження, що Об'єднані Націб мають право взятися за посередництво між Францією та альжирськими націоналістами і що ОН визнали альжирців окремою „стороною". Західні делеґати, які активно співпрацювали над знайденням компромісової формули, рішуче заперечили такій інтерпретації. Самі французи вважають, що вони виґрали ту дебату й переконали світ, що запропонована ними розв'язка — переведення виборів та переговорів — найдоцільніша і практично єдино можлива. Тим часом в самому Альжирі далі триває кривава війна. На тому самому засіданні Генеральної Асамблеї 53-ма голосами проти 13 при 12-ох, що „стримались", затверджено рішення Головної Комісії, щоб не ставити на денний порядок і не дебатувати скарги СССР проти ЗДА за здогадні загрозливі для миру і безпеки дії Америки. Крім 9-ох комуністичних країн — Єгипет, Сирія, Йорданія і Індія голосувати „проти", а тими, що „стримались", були 11 азійсько - африканських країн і Фінляндія.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Бразилії

КАРДИНАЛ Д. ЖАЙМЕ ДЕ БАРРОС КАМАРА В ПРУДЕНТОПОЛІ

В неділю пополудні 2-го грудня м. р. до Прудентополя приїхав Кардинал Д. Жайме де Баррас Камара, Ординарій українців католиків у Бразилії. Еміненцію привітали на місцевій летунській площі Впр. о. Протоігумен Йосафат Роґа, Отці, Сестри та велике число вірних. Кардиналові товаришив його особистий секретар та о. Ген. Вікарій Монс. Климентій Прийма.

Тому, що приїзд Кардинала до Прудентополя не мав характеру офіціяльної візитації, Кардинал не бажав, щоб улаштовано йому маніфестаційного прийняття.

В днях 2—8 Кардинал Камара давав реколекції СС. Служебницям та конференції Катехиткам. На свято св. Миколая Еміненція відслужив в нашій церкві Сл. Божу в год. 7.30, а на свято Непорочного Зачаття, по Прімарії, на котрій був присутній, виголосив святочну проповідь до народу. Церква була цілковито заповнена вірними.

Того дня — в день Непорочного Зачаття — Кардинал відїхав до Куритиби. На летунську площу вийшла велика маса народу, щоб попрощати Дорогого Гостя.

В Канаді

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ В ТОРОНТІ

Цьогорічне Свято Державної Незалежности і Соборности українського народу влаштувала Провінційна Екзекутива Комітету Українців Канади в Каледж Театрі при участи півтори тисячі присутніх. З цієї нагоди посадник метрополії Торонта Н. Філіпс вітав українців і бажав українському народові скорого визволення. Також промовляв ген. секретар Ліґи Взаємної Кооперації 16 поневолених Москвою народів, яких очі звернені на український нарід, що веде перед у визвольних змаганнях проти московського імперіялізму. Відтак ген. секр. Мілан Якубець представив поодиноких представників поневолених народів, між якими були чехи, балтійські народи, хорвати, болгари, мадярський генерал та інші. Головну доповідь виголосив інж. А. Палій, а в концертовій частині взяли участь: Струнний ансамбль Марусі Яворської, солісти: Соня Сахно і Климець, Люба Ганущак, Яків Самотілка, скрипач Зажинський, декляматори: Шкурка, Шимко і Квітка Зорич. Піяністки: Орися Станґрет, Антоніна Ярошевич, Лівія Кембель і Леся Хахула.

Вся торонтонська щоденна преса, як Телеґрам, Ґловб енд Мейл та Торонто Дейлі Стар, писала про це свято напередодні і по нім, приносячи світлини виконавців програми.

УКРАЇНСЬКА СТРІЛЕЦЬКА ГРОМАДА

Найбільший відділ УСГ в Торонті відбув свої Річні збори 30 грудня 1956 р. під предсідництвом д-ра С. Росоха, секретарював В. Пінковський. Управа виказалась гарними успіхами в праці. Намічено плян праці і вибрано нову Управу.

Нова управа під проводом голови д-ра С. Росоха розпочала свою працю успішними членськими сходинами 1 лютого в залі УНО, на яких відбулося перше число „Живої газети", на яку складались: Доповідь д-ра С. Росохи про Крути, декламація Д. Волинця, доповідь Ничипорчука: Українці в південній Америці, Огляд подій з українського життя ред. Б. Домазара і Огляд політичних світових подій ред. А. Курдидика, найновіші вісті інж. М. Селешка, хроніка УСГ тощо.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ В ОШАВІ

Місцевий Відділ КУК в Ошаві, який має 12 складових організацій, влаштував 3 лютого в залі УНО Свято Державности і Соборности. Головним промовцем був секретар Провінційної Екзекутиви КУК в Торонті д-р Степан Росоха. Свято, яке відкрив і ним проводив голова Відділу КУК в Ошаві п. Сидоренко, було цікаве ще й тим, що в його програмі були виконавцями учні українських Рідних Шкіл, які декламували патріотичні вірші і грали на акордеони. Сестра посла Старчевського відспівала дві патріотичні пісні.

СТИПЕНДІЙНИЙ КОНТЕСТ ІМ. ІВАНА ФРАНКА

Стипендійний контест імени Івана Франка з нагоди його 100 Роковин народження ще продовжується. Українські патріоти таки не відмовляються від купування стипендійних квитків. Розігравка стипендійного контесту зв'язана з відкриттям першої сесії Громадської Ради Комітету Українців Канади і відбудеться в неділю, 31 березня 1957 у великій залі УНО, 2997 Каледж вулиця в годині 2:30 по полудні. До цього часу — Провінційна Екзекутива Комітету Українців Канади в Торонті взиває всіх громадян закупити собі принаймні один стипендійний квиток, щоб ми могли вділити стипендії для студентів, що викажуться найкращим успіхом в українознавстві!

ВСЯЧИНА

НА ШЕФА ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРОТОКОЛУ

4-го січня в державному департаменті Вайлі Т. Вюкенен склав присягу як шеф дипломатичного протоколу цього департаменту. Чотири години пізніше він вже вітав коронного принца Іраку Абдул Іллага. Обов'язки шефа протоколу — це організувати прийняття для офіційних візит голов держав та визначних політиків. Він визначає місце для окремих гостей під час прийнять в Білому Домі та розв'язує всі проблеми й сумніви, які з того приводу виникають. Його попередник на тому пості Джан Ф. Сіммонс мав багато клопоту під час прийнять для савдіарабського короля, який не п'є алькоголю і не мав з собою жінки. Всі присутні гості мусіли пити тости содовою водою, або овочевим соком та не могли бути на прийнятті разом із своїми жінками.

КОРОЛЬ САВД ПРИЙНЯВ АМЕРИКАНСЬКИХ АБСТИНЕНТІВ

Король Савді Арабії Савд, який був гостем президента Айзенгавера і жив в резиденції Влер Гавз біля Білого Дому, прийняв в себе на авдієнції п'ятьох членів Американського Товариства для Поборювання Алькоголізму. Сам король, як мусульманин, не п'є жадного алькогольного питва, і сказав до тієї делеґації: „Ми дякуємо Богові, що вино та всякі алькогольні наркотики є заборонені в нашому королівстві. Ми з подивом дивимося на кожну людину або групу людей, яка працює для поборювання цього лиха".

В БІЛОМУ ДОМІ ЖИВУТЬ АЙК, МЕМІ І МІН

Дехто гадає, що в Білому Домі в Вашинґтоні живе тільки Президент із своєю дружиною, яку популярно називають „Мемі". Та в дійсності там живе ще і третя особа — яку популярно називають „Мін". Пані Мін — це 78-річна теща Айзенгавера і мати пані Айзенгавер — пані Е. Карлсон Давд. Її доня є „першою леді" цієї країни, її зять є найвищою особою в ЗДА, але і вона сама має глибокий вплив на них обоїх. Часописи пишуть, що це перша теща, яка живе в Білому Домі. А якби якийсь історик і знайшов в історичних записках, що десь колись якась теща вже була в Білому Домі, то пані Давд напевно буде першою прабабунею в тій президентській резиденції. Давніше президент Айзенгавер виїздив на вакації до своєї тещі в Денвері, Колорадо. Та після серцевої недуги Президента восени 1955 р. лікарі заборонили йому виїзд до тієї високогірської місцевости, і тоді і Президент і пані Айзенгавер просили пані Давд, щоб восени, зимі і навесні жила разом із ними в Вашинґтоні. Втаємничені твердять, що ця старенька дама має почуття гумору, який має дуже добрий вплив на Президента і його дружину, які часто є змучені урядовою працею та всякоми авдієнціями.

Короткі Вістки

● **В Австрії** Народна партія (Фолькспартай) призначила своїм кандидатом у виборах президента Республіки 75-річного професора медичного факультету, директора Інституту дослідження пістряка, д-ра Вольфганда Дейка. Його суперником, кандидатом Соціялістичної партії, буде теперішній віцеканцлер, 67-річний Адольф Шерф. Після війни обидва президенти Австрії були соціялістами, хоч Народна партія найбільша і має постійно свого канцлера.

● **Австрійський уряд** не знає, що робити з 2,000 малолітніх утікачів з Мадярщини, здебільша 14-16-річними хлопцями, які через Австрію хочуть еміґрувати до інших країн, здебільша до ЗДА. Багато з них втекли без відома батьків. Мадярський комуністичний уряд заявляє, що Австрія протизаконно затримує малолітніх. Австрійський уряд хоче, щоб правну сторінку цієї проблеми — чи малолітні мають право азилю, коли втекли без батьків або опікунів — вирішив Високий комісар ОН в справах утікачів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БОСТОН, МАСС. — В-во ім. Митр. А. Шептицького, Відд. 307 повідомляє, що на річних зборах вибрано уряд на 1957 р.: Т. Юськів — гол.; Д. Галонзка — заст.; Н. Гапій — кас.; Н. Тимець — заст.; І. Чопик — секр., С. Сідлярчук — заст.; М. Тимець — доглядач хворих; Є. Старушок — орг. відділу; В. Ворона — дел. УКК.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 334, відбуде місячні збори в неділю 10-го березня о год. 1-ій по пол., себто в другу неділю місяця. Проситься всіх членів і урядників явитись на збори і привезти нових членів, щоб виконати передконвенційну кампанію. — Н. Задирецький — предс., С. Вохонек — секр. Гр. Демкович — рек. секр.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

Посмертні Згадки

ЙОСАФАТ ПРИХІДЬКО, довголітній член Т-ва „Згода", Відд. 20 УНСоюзу, в Гемтремку, Міш., упокоївся 5-го лютого в 64 році життя, ур. 1892 р. в с. Поториця, пов. Сокаль, Зах. Україна. Покійний був чесним членом цього відділу від початку заснування 1918 р. Довгий час був контрольором та рек. секретарем, і за заслуги в цьому відділі заслужив собі велику пошану. Залишив в смутку дружину Анну, сина Івана, невістку Марію та 3-ох внуків: Роберта, Джері і Патрисію і вони всі є членами УНСоюзу. Покійного похоронено з пох. заведення і католицької церкви Преч. Діви Марії на кладовище Mt. Olivet, Detroit, при участі родини, знайомих та членів. — В. И. П.!

А. Триш, секр.

ТЕОДОР КРАСІЦЬКИЙ, довголітній член 59-го Від. УНСоюзу в Бриджпорті, Конн., помер нагло 9-го лютого 1957 р., у 63 році життя. Покійний походив зі с. Ферлеївка, пов. Золочів, Зах. Україна. Залишив в смутку дружину Теклю, сина Пилипа, дві дочки Софію і Павліну, двох зятів і 5-ох внуків: Джана, Палета, Пилипа і Кароліну. Покійний дбав завжди про розвиток Союзу. Був предсідником і касиром в Т-ві „Українська Січ". Похорон відбувся 12-го лютого з пох. заведення до Укр. Правосл. Церкви, при участи родини, членства і знайомих, і похоронено на кладовищі св. І. Хрестителя в Стратфорді, Конн. — В. И. П.!

М. Галькевич, секр.

ТАРЗАН, ч. 3819. Вниз і геть.

Залишалася одна тільки можливість. Тарзан миттю загнав ножа у вітрило.

І тримаючи в руці ручку ножа, спустився вниз. Матеріял сповільнював спуск додолу.

Мавполюдина приземлилась за кілька кроків від піратів. А тоді, користаючи з їх здивування, враз стрибнула з покладу!